

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ЕНЕРГОСЕРВІСНИХ ДОГОВОРІВ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

О. Гордієнко,
студентка ОКР «Магістр»
Науковий керівник: *О. В. Іванюк,*
кандидат економічних наук, доцент
Житомирський національний агроєкологічний університет

Досліджено необхідність організації державно-приватного партнерства у формі енергосервісних договорів як перспективи розвитку політики держави, щодо зменшення енергетичної залежності України від імпортованих енергоносіїв та переорієнтацією державних ресурсів з поточних витрат на капітальні інвестиції.

Ключові слова: енергосервісні договори, приватне партнерство, енергоносії, енергозбереження, інвестиції.

Key words: energy service agreements, private partnership, investment.

Багатократне зростання цін на енергоносії та конфлікт з Російською Федерацією поставили питання енергозабезпечення на перше місце. Відсутність альтернативних шляхів енергопостачання та високий рівень споживання енергоносіїв визначають питання енергозбереження одними з найбільш актуальних на даний час.

За експертними оцінками, в Україні бюджетні будівлі споживають теплової енергії від 130 до 250 кВт*год/м²,

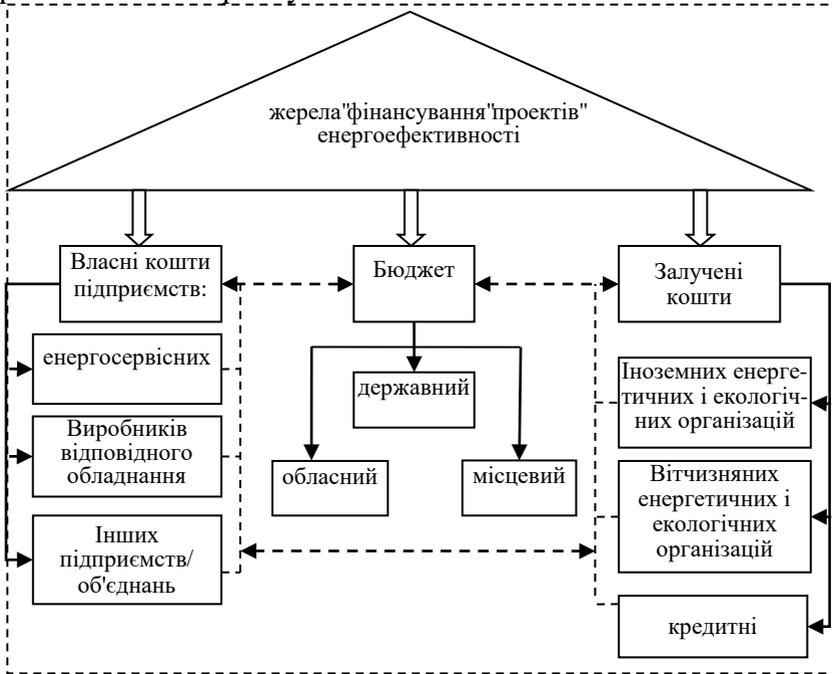
тоді як в країнах Європейського Союзу цей показник значно нижчий і становить від 50 до 80 кВт*год/м². Причинами такого високого рівня споживання енергії в будівлях в Україні є як фізичне їхнє старіння, так і первинні недоліки проектування. Однак, підвищення енергоефективності залишається на жаль, лише декларативним елементом програм розвитку нашої країни через відсутність коштів у державному та місцевих бюджетах на здійснення таких заходів.

У квітні 2015 року було прийнято Закон України "Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації" та ЗУ "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації".

Метою цих законів є створення правових основ для впровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації через механізм енергосервісу, створення можливості для органів публічної влади укладати енергосервісні договори за процедурою державних закупівель.

Сутністю енергосервісних договорів є здійснення заходів, спрямованих на енергозбереження. Тобто, енергосервісні компанії (ЕСКО), за власні чи запозичені кошти оновлюють систему опалення, освітлення чи просто утеплюють державну чи муніципальну будівлю. Джерелами фінансування можуть бути як кошти приватних компаній, так і бюджетні та, навіть кошти міжнародних фінансових інституцій (рис. 1). Замовник – орган публічної влади

отримує суттєве, не менше 20%, скорочення витрат на оплату енергоносіїв, а із зекономлених коштів поступово розраховується з енергосервісною компанією. Держава-отримує суцільну економію енергоресурсів і коштів, а також розвиток нового ринку.

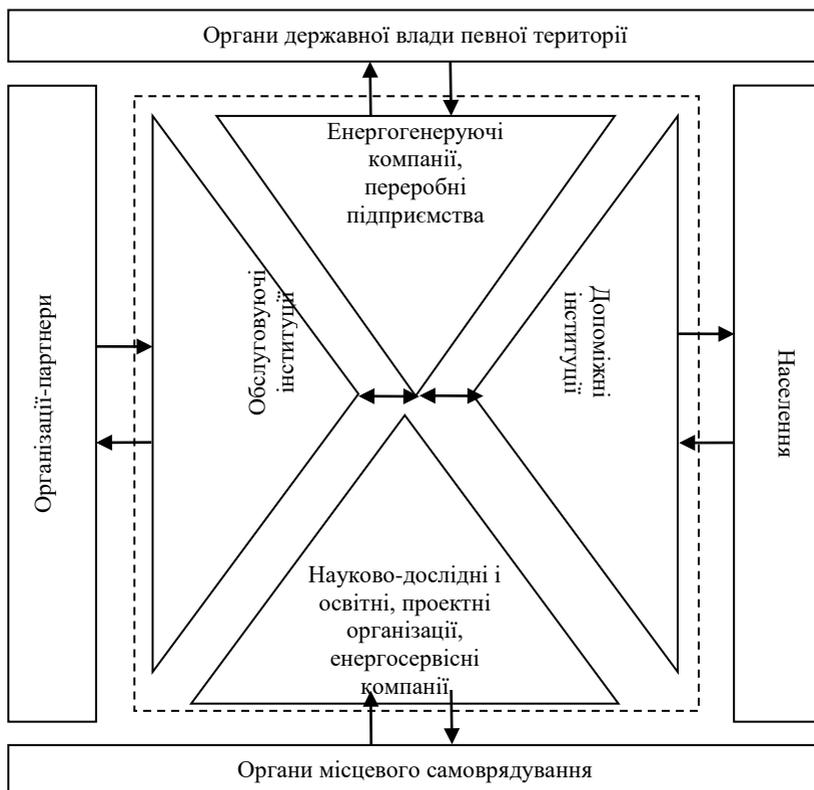

Рис. 1. Джерела фінансування проектів енергоефективності

Оплата ЕСКО за енергосервісним договором безпосередньо залежить від рівня економії (рівня скорочень витрат на споживання паливно-енергетичних ресурсів і комунальних послуг), досягнутого в результаті здійснення енергоефективних заходів ЕСКО.

ЕСКО отримуватиме оплату за надані послуги виключно у разі досягнення економії і, що найважливіше,

у розмірі та з коштів, що вивільняються в результаті такої економії. Відповідно, концепція енергосервісного договору передбачає впровадження енергоефективних заходів на першому етапі безкоштовно (за рахунок ЕСКО), але результат цих заходів буде найбільш відчутним після закінчення енергосервісного договору (протягом дії договору розпорядник бюджетних коштів повертатиме зекономлені кошти в рахунок оплати послуг ЕСКО).

Рис. 2. Структура загальнодержавного регіонально-приватного партнерства у сфері реалізації енергосервісних договорів

Мотивацією для залучення інвестицій компаніями, які надаватимуть енергосервісні послуги, будуть відповідні довгострокові бюджетні зобов'язання.

Сьогодні близько 100 тисяч бюджетних установ потребують проведення термомодернізації, яка дозволить зекономити у 2020 році до 200 млн. куб. м газу та інших ресурсів за рік. Необхідні інвестиції в енергоефективність бюджетної сфери становлять 4,4 млрд. євро.

Фінансування енергозберігаючих проектів за рахунок залучення приватного капіталу через запровадження механізму надання енергосервісних послуг дозволить протягом десятиріччя комплексно вирішити питання енергозбереження в бюджетній сфері та охопити більшу кількість об'єктів, що зменшить поточні видатки бюджетів на утримання будівель та забезпечить ефективне виконання державних програм з підвищення енергоефективності.

18 країн Європейського Союзу (зокрема Австрія, Німеччина, Польща, Румунія, Болгарія, Іспанія, Швеція, Латвія, Литва та інші) успішно впроваджують ЕСКО-контракти в громадських будівлях. Ефективність енергосервісу в США за останні 30 років призвела до скорочення енергоспоживання в бюджетних будівлях на 35% та перехід ЕСКО-компаній до впровадження енергоощадних заходів житлово-комунальному секторі.

Потенціал економії енергоресурсів за рахунок енергоефективних проектів у будівлях складає до 0,8 млрд. куб. м природного газу або 6,5 млрд. гривень щорічних видатків бюджетних коштів.

Прийняття Верховною Радою України необхідної законодавчої бази у сфері енергозбереження є також важливим кроком у сфері євроінтеграції, так як впровадження енергосервісних договорів в бюджетних установах є вимогою Директиви 2006/32/ЄС Європейського

Парламенту і Ради про енергетичну ефективність кінцевого споживання та енергетичних послуг, яку Україна зобов'язувалася виконати ще у 2012 році.

За розрахунками Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, впровадження енергозберігаючих проектів за рахунок механізму енергосервісних договорів дозволить протягом десяти років комплексно вирішити питання енергозбереження у бюджетній сфері.

Якщо енергосервіс запрацює, то це відповідатиме інтересам багатьох суб'єктів: уряду і бізнесу, оскільки сформується серйозний ринок і заощаджуватимуться значні бюджетні кошти; ЄС, оскільки Україна споживатиме менше потрібного Європі російського газу; та й ЄБРР матиме впевненість у спрямуванні і окупності серйозних інвестицій в український енергосектор.

Отже, ефективна організація державно-приватного партнерства у формі енергосервісних договорів сприятиме реалізації цілеспрямованої політики держави, спрямованої на зменшення енергетичної залежності України від імпортованих енергоносіїв та переорієнтацією державних ресурсів з поточних витрат на капітальні інвестиції.